

اهمیت منظره پنجره: با استفاده از آنالیز فاکتور کاوشی برای تعیین ابعاد

پنهان دخیل

پیمان پیله چی ها^{۱*}، فائزه شیخ^۲

۱- استادیار معماری، موسسه آموزش عالی کوثر، قزوین، ایران، p.pilechiha@modares.ac.ir

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد معماری، موسسه آموزش عالی کوثر، قزوین، ایران، faezesheykh8660@gmail.com

چکیده

در این گزارش روش آماری استفاده شده برای ارزیابی رتبه دهی فردی داده شده به یک منظره پنجره ارزیابی می شود. یک پرسشنامه آنلاین طراحی و بین افراد به صورت آنلاین توضیح شد. در مجموع ۱۸۱ پاسخ فردی به دست آمد. از شرکت کننده گان درخواست شده بود که با توجه به اهمیت هر آیتم به آن نمره ای دهند. برای تحلیل داده ها، از تحلیل فاکتور کاوش استفاده شد. از بین تمام ۳۰ آیتم ذکر شده، ۴ آیتم انتخاب شدند که به ترتیب الویت شامل موارد زیر است: "پاسخ فردی به منظره پنجره"، "ویژگی های فیزیکی منظره"، "ویژگی های فیزیکی پنجره"، "پاسخ های مربوط به کار".

از نظر محقق این مقاله چندین فاکتور پایه در این بحث نهفته است که هر کدام ممکن است در یک زاویه دید خاص موثر باشند. در نهایت این فاکتورها را می توان برای رسیدن به نتیجه ای مطلوب جمع بندی نمود. در قرن حاضر استرس یکی از مهم ترین زمینه های پژوهش در علوم مختلف به شمار می آید به طوری که این موضوع توجه رشته های مختلف چون روان شناسی محیطی را به خود جلب کرده است. محیطی که انسان ها در آن زمان می گذارند دارای نقشی موثر بر احساسات، عواطف، شخصیت و خلق و خوی آن ها دارد. فضاهای آموزشی از جمله فضاهایی هستند که انسان ها بسیاری از اوقات زندگی خود را در آن سپری می کنند و از آنجا که کیفیت طراحی فضاهای آموزشی در ارتقاء کیفیت آموزش موثر است لذا اهمیت پرداختن به این موضوع را دوچندان می نماید. در این تحقیق برای تحلیل داده ها از تحلیل فاکتور کاوش (exploratory factor analysis) (EFA) استفاده شد تا متغیرهای پنهان موثر پیدا شوند. برای انتخاب داده های مهم تر و موثر از روش چرخشی واریمس (varimax) استفاده شد.

در نهایت تحلیل داده ها نشان داد که آیتم های مختلف به یک یا چند آیتم پایه ای بر می گردند و می توان از آنها در طراحی مناسب پنجره استفاده نمود.

واژه های کلیدی: منظره پنجره، ویژگی های فیزیکی، فاکتورهای کاوشی، مناظر شهری

۱- مقدمه

از منظر دید انسان، معمولا چنین گفته می شود که پنجره ها اهداف متفاوتی را دارند. اولین کاربرد داشتن نور کافی و دومین کاربرد داشتن منظره زیبا می باشد (Kaplan, ۱۹۹۳). در واقع باید گفت که خود نور خورشید یکی از جنبه های منظره ی پنجره می باشد (Tregenza and Wilson, ۲۰۱۳). از آنجایی که انسان زمان زیادی در یک فضای بسته و دورنی